SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:945

av Martina Johansson (C)

Samhällsutveckling och infrastrukturutbyggnad

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör skriva in i regleringsbreven till aktuella myndigheter att det bör utvecklas former för tydlig information och samverkanspart enligt beskrivning i motionen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör skriva in i regleringsbreven till aktuella myndigheter att man i ett tidigare skede bör samverka med aktuella markägare om möjliga dragningar av aktuell infrastruktur enligt beskrivning i motionen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör skriva in i regleringsbreven till aktuella myndigheter att man bör säkerställa rättssäkra processer för olika moment vid utbyggnad så att markägare är informerade när olika delar i processen sker, enligt beskrivning i motionen, och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen redan nu bör säkerställa att pilotprojekten för snabbare tillståndsprövning utvärderas nu för att säkerställa rättssäkerheten för alla inblandade och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Samhället behöver utvecklas och infrastruktur byggas ut. Samhällsnyttig infrastruktur behöver gå över marker som ägs av privatpersoner och markägarna vill i de flesta fall bidra till samhällets utveckling. Dock måste processerna säkerställas när det gäller samverkan med markägare. Både när det gäller planeringen av en utbyggnad och vad det gäller ersättningen efter att ett intrång gjorts.

Om inte samverkan fungerar från början finns risken att det blir förseningar och motsättningar under hela processen som inte är till gagn för någon. Det är också viktigt att de som är inblandade också får en möjlighet att påverka processen på ett bra sätt; dock är det få markägare som har kunskap om detta när det sker (om de inte varit föremål för exploatering av sin mark tidigare).

Att det finns en tydlig information om hur processen för utbyggnaden av aktuell infrastruktur går till, när i processen och på vilket sätt markägare kan bidra till förbättringar och vid vilka beslutspunkter olika beslut tas, skulle underlätta för en bättre process och mindre frustration hos markägarna. Dessutom vore det lämpligt om ansvariga myndigheter har en utpekad samtalspunkt för berörda sakägare. Allt för att ha en bra dialog som leder till bästa möjliga utbyggnad och så lite inskränkningar som möjligt för markägare.

När ett nytt projekt ska planeras borde ansvarig myndighet ha som utgångspunkt att tidigt i planeringen samtala med markägare om möjliga dragningar av kraftledningen, järnvägen eller vägen, för att undersöka hur man påverkar markens användning minst. Detta ersätter så klart inte samrådet som också behöver ske, men i stället för att rita ett streck som man ska förhålla sig till så kan man rita en sträckning som är avstämd med markägare i ett tidigt skede. Då kan man minska en del av ilskan som uppstår när en kraftledning t ex ska dras över åkern så det inte går att använda tröskan pga. att det inte finns plats mellan stolpen och kanten av åkern.

Under den fortsatta processen är det sedan viktigt att samverka med markägarna inför provtagningar och utmätning av placering av stolpar och sträckning av vägen. Det händer att myndigheternas entreprenörer går in i hästhagen och mäter och provtar utan att kontakta markägaren. Ett sådant förfarande skulle kunna jämföras med att man går in i en industrilokal och mäter hur vattenledningarna går utan att först kontakta den som är ansvarig för verksamheten.

En hästhage är en del av företaget för markägaren, och man kan alltså inte bara gå in och ta för sig av marken.

Att tillståndsprocesserna ska gå fortare är vi alla betjänta av och att det sker handläggningar parallellt hos olika myndigheter är också en fördel, men det får inte ske på bekostnad av rättssäkerheten och informationen till berörda markägare. De pilotprojekt som skett på detta område, bl.a. kraftledningen mellan Hedenlunda och Oxelösund, måste utvärderas redan nu, även om utbyggnaden inte är klar, för att säkerställa att de processer som inte fungerat ska kunna rättas till redan nu, så inte fler markägare drabbas av osäkra situationer och informationsbrister.

Martina Johansson (C)